

Raadsvoorstel

Onderwerp	De strategische positionering: Zoetermeer, stad van pioniers en vernieuwers
Zaaknummer	-2015-000348
Documentnummer	DOC-2015-002296
Versie	
Auteur	Willem Crebolder w.c.crebolder@zoetermeer.nl 079-3468405
Gemeentesecretaris	Koek, H.M.M.
Directeur	Nood, R. van
Portefeuillehouder	Rosier, M.J.
Medeverantwoordelijke(n)	Aptroot, Ch.B. ; Kuiper, T.C.; Leeuwen, M.E. van; Paalvast, R.C.; Vugs, I.H.C.

Uiterste behandeldatum (+ reden)	21-04-2015 ivm toezegging aan Raad
Programma(s)	Alle
Indien geheim	Reden: Termijn:
Eerdere besluitvorming	
Samenvatting	Met de raad is in eerder stadium gesproken over de noodzaak om te komen tot een strategische positionering van Zoetermeer. Hiertoe is het essay <i>Zoetermeer, stad van pioniers en vernieuwers</i> opgesteld. Rode draad van het essay is om door te gaan met dat wat Zoetermeer groot maakte: alle vrijheid en ruimte bieden aan pioniers en vernieuwers. Zij maakten Zoetermeer immers tot de succesvolle stad die het nu is: een stad die zichtbaar sterk is in (1) toegepaste innovaties, (2) die duurzame en aantrekkelijke woongebieden realiseert en (3) die de vrijetijdseconomie van de regio versterkt. De ambitie is om deze drie kernkwaliteiten samen met de stad verder uit te bouwen. Het college wil dit doen door het opstellen van een stadsprogramma. Hierin wordt in een samenhangend programma beschreven hoe de ambities te realiseren. Dit gebeurt over de volle breedte van het gemeentelijk beleid. Daarnaast wil het college via living labs in de praktijk de drie wegen gaan versterken. Living labs zijn daarbij voor het college de kraamkamers van het nieuwe pionieren en vernieuwen. Uitgangspunt bij een living lab is een door de partners in de stad benoemde opgave c.q. behoefte. Hierbij wordt voorzien dat een nieuwe wijze van aanpakken en samenwerken meer perspectief biedt om tot oplossingen te komen.
Bijlagen + locatie	1. Bijlage 1: Essay: Zoetermeer, stad van pioniers en vernieuwers 2. Bijlage 2: Praatplaat: Zoetermeer, stad van pioniers en vernieuwers

	3. Bijlage 3: Verslag samenspraak intern 4. Bijlage 4: Verslag samenspraak extern partners 5. Bijlage 5: Opbrengst samenspraak inwoners 6. Bijlage 6: Opbrengst samenspraak samengevat
--	---

Raadsbesluit nr. DOC-2015-002296

De strategische positionering: Zoetermeer, stad van pioniers en vernieuwers

De raad van de gemeente Zoetermeer;

Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 17 april 2015

besluit

1. Akkoord te gaan met de in het essay benoemde kernkwaliteiten op het terrein van
 - a. toegepaste innovatie
 - b. prettig wonen en samenleven en
 - c. de vrijetijdseconomieen de wegen in te slaan om deze kwaliteiten zelfstandig of in samenhang verder te versterken. Deze strategische positionering in te vullen door ruimte te geven aan het pionieren en vernieuwen.
2. Akkoord te gaan met het ontwikkelen van het stadsprogramma, hierbij de raad actief te betrekken en een concept van het programma in het eerste kwartaal 2016 aan de raad voor te leggen.
3. Akkoord te gaan met het opstellen van een stadsmarketingplan met *Zoetermeer, stad van pioniers en vernieuwers* als basis.

Dit besluit treedt in werking twee weken na de bekendmaking daarvan. Tenzij over dit besluit een inleidend verzoek tot het houden van een referendum wordt gedaan.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad op

de griffier,

de voorzitter,

drs. K. Bolt

Ch.B. Aptroot

Toelichting

Probleemstelling en kader

De bewustwording dat de rol van de overheid verandert – naar een meer initiërende en regisserende rol – vraagt onder andere om een goede strategische positionering van Zoetermeer. Vragen als: ‘Waar staat de stad nu eigenlijk voor?’, ‘Wat voegt Zoetermeer toe aan haar omgeving en voor haar inwoners?’ en ‘Wat zijn de kernkwaliteiten van de stad?’ zijn daarbij relevant. De antwoorden op deze vragen moeten bijdragen aan de ontwikkeling van Zoetermeer tot een vitale en toekomstbestendige stad.

Dit zijn geen nieuwe vragen. Wat wel nieuw is, is het brede besef dat de antwoorden op deze vragen niet alleen door de gemeente worden gegeven, maar dat deze voor een belangrijke mate worden bepaald door degenen die de stad maken tot wat ze is: de ondernemers, de maatschappelijke instellingen en *last but not least* de inwoners.

Wat ook nieuw is, is het besef dat het vinden van de antwoorden geen statische, eenmalige activiteit is die leidt tot een soort blauwdruk. Veel eerder vormen de antwoorden een schets die uitgangspunt is voor het ontwerp en de vormgeving die met de stad plaatsvindt. Dit sluit ook aan op de drijfveer die we als gemeente hebben: in al onze geledingen zijn we er om vernieuwing te stimuleren en mogelijk te maken en aan te sluiten op het ritme van de stad.

Voorstel/keuzemogelijkheden/risico's

Het gesprek met de stad

Uitgangspunt en proces

Het college is vanuit deze optiek het gesprek met de stad aangegaan. Het gesprek ging zowel over de inhoud van wat we met de stad willen, als over hoe we dit het beste tot stand brengen. Basis voor deze gesprekken vormde het essay *Zoetermeer, stad van pioniers en vernieuwers* (bijlage 1).

Het essay is bedoeld als inspirerend perspectief voor Zoetermeer. Het zet uiteen wat de kernkwaliteiten van Zoetermeer zijn en op welke wijze we versterken en vernieuwen wat ons bijzonder maakt. Het essay vormt de basis om het gesprek met de stad aan te gaan. Als uitgangspunt helpt het om de strategische positionering van Zoetermeer vorm te geven. Rode draad van het essay is om door te gaan met dat wat Zoetermeer groot maakte: alle vrijheid en ruimte bieden aan pioniers en vernieuwers. Zij maakten Zoetermeer immers tot de succesvolle stad die het nu is: een stad die zichtbaar sterk is in (1) toegepaste innovaties, (2) die duurzame en aantrekkelijke woongebieden realiseert en (3) die de vrijetijdseconomie van de regio versterkt. Deze drie kernkwaliteiten willen we verder uitbouwen. Hiermee vullen we ambities in om te komen tot sociale en stedelijke vernieuwing, economische vernieuwing en vernieuwing van sport en leisure. Dit krijgt als het ware vorm via 3 wegen die elkaar kruisen. Zo bevorderen innovaties op het gebied van domotica – huisautomatisering – bijvoorbeeld de kwaliteit van wonen en leven. En voorzieningen op het gebied van sport en vrijetijd zijn ook verbonden met de directe leefomgeving van Zoetermeerders.

Het essay is in een ‘praatplaat’ gevisualiseerd. In bijlage 2 vindt u deze terug.

We hebben ons in het samenspraaktraject eerst gericht op de interne organisatie. Medewerkers zijn uitgedaagd om te komen met ideeën over het essay en de wijze waarop ze hieraan een bijdrage kunnen leveren. Daarna zijn ‘razende reporters’ gedurende een maand de stad ingegaan. Daar voerden zij op allerlei ontmoetingsplekken gesprekken met bewoners. Op 5 maart is een conferentiedag georganiseerd met partners uit de stad over het essay. Ook zijn de

uitgangspunten van het essay ingebracht tijdens een aantal reguliere gesprekken met partners. Tot slot was er ook de mogelijkheid om via de site te reageren op het essay.

De opbrengsten van de gesprekken intern en met partners zijn gebundeld en vastgelegd in twee kleine boekjes (bijlages 3 en 4). Deze zijn gebruikt om aan de deelnemers terugkoppeling te geven. De gesprekken met inwoners door de 'reporters' waren anoniem. Daarom is voor terugkoppeling aan bewoners gekozen voor een verslag in het streekblad (bijlage 5). De terugkoppeling wordt ook op de gemeentelijke website gezet.

Een korte terugblik op het samenspraaktraject

De volgende zaken vallen op als we naar het samenspraaktraject kijken:

- De uitgangspunten die zijn opgenomen in het essay worden herkend en krijgen steun. Uit de gesprekken kwam naar voren dat de sociale component in het essay sterker benadrukt mocht worden. Met name dat de stad voor iedereen is, dus ook voor de inwoners in een meer kwetsbare positie. Het essay is hierop aangepast.
- Er is een rijkdom aan ideeën opgehaald om de drie kernkwaliteiten uit het essay verder vorm te geven, en ook aan de wijze waarop de drie kernkwaliteiten elkaar kunnen versterken. Daarnaast zijn diverse meer algemene ideeën geopperd.
- We krijgen veel positieve feedback op de wijze waarop we het gesprek zijn aangegaan. Vanuit partners en inwoners merken we dat het heel erg gewaardeerd wordt dat er een open gesprek en uitwisseling plaatsvindt. Er wordt ook nadrukkelijk de wens uitgesproken om op de ingeslagen weg door te gaan.

In bijlage 6 is de rode draad van de opbrengst uit de samenspraak weergegeven.

Het vervolg

Het vervolg op de strategische positionering vraagt om een invulling die past bij de richting van het essay en die past bij de opgehaalde ideeën en aanbevelingen die gedaan zijn in het samenspraaktraject. Ook voor het vervolg willen we meer recht doen aan de veranderende verhouding met de stad. Hiertoe wil het college komen tot het stadsprogramma en wil het college de living labs nadrukkelijk als instrument gaan inzetten.

Het stadsprogramma

Met het stadsprogramma willen we een samenhangend programma ontwikkelen hoe de ambities te realiseren. Dit gebeurt over de volle breedte van het gemeentelijk beleid. Het stadsprogramma zal uiteindelijk al het kaderstellend beleid omvatten. Dit houdt onder meer in dat al het beleid op het sociale gebied (vrije tijd, WMO, etc.) en fysiek gebied (structuurvisie, woonvisie, etc.) daarin verenigd wordt.

Het stadsprogramma zal aan een aantal voorwaarden moeten voldoen. Het zal een compact, uitnodigend en transparant instrument moeten zijn, ook voor de partners in de stad. Het dient inzicht te geven in de maatschappelijke opgaven die de gemeente met de partners in de stad gaat oppakken. Dit betekent ook dat het stadsprogramma qua vorm en vormgeving kan afwijken van de nota's zoals we die nu kennen. Tegelijkertijd moet het een flexibel instrument zijn waar het college en de raad in de tijd onderdelen op aan kan passen. Dit aansluitend op de dynamiek in de stad en uiteraard in samenspraak met de stad.

Het stadsprogramma is dus van en voor de raad, het college, en de partners in de stad waaronder de inwoners. Het is wenselijk om de latere gebruikers van het stadsprogramma te betrekken bij de ontwikkeling ervan. Graag nodigt het college de raad uit om met een delegatie hierover mee te denken.

Als bovenstaande ambitie voor het stadsprogramma wordt waargemaakt, zit Zoetermeer in de voorhoede in Nederland die een dergelijk instrument voor elkaar krijgt. Het ontwikkelen en invoeren van het stadsprogramma zou daarmee bijdragen dat de gemeente met recht laat zien dat ze de titel *Zoetermeer, stad van pioniers en vernieuwers* draagt.

Hoewel nog lastig te overzien, heeft het college de ambitie om in 2015 een eerste proeve van het stadsprogramma af te ronden. Met de raad kan de bespreking ervan dan in het eerste kwartaal van 2016 plaatsvinden.

Living labs

Het college wil verder in gesprek met de stad over de aanbevelingen uit het samenspraaktraject om invulling te gaan geven aan de living labs.

Living labs zijn daarbij voor het college de kraamkamers van het nieuwe pionieren en vernieuwen. Uitgangspunt bij een living lab is een door de partners in de stad benoemde opgave c.q. behoefte. Hierbij wordt voorzien dat een nieuwe wijze van aanpakken en samenwerken meer perspectief biedt om tot oplossingen te komen. De opbrengst uit de samenspraak is het startpunt om het gesprek over de living labs aan te gaan. Daar zit immers de behoefte en de energie vanuit de stad.

De gemeente is niet automatisch de spil of regievoerder van een living lab. Dit kan wisselen, afhankelijk van de opgave en de mate van zelforganiserend vermogen in de stad. Ook de samenstelling van deelnemers (inwoners, partners uit de stad) aan het lab kan wisselen. Uitgangspunten voor een living lab zijn een open karakter, het openstaan voor deelname, en het deelnemen vanuit een gelijkwaardige positie. Hoewel living labs een aantal kenmerken gemeen (zullen) hebben, wil het college waken voor de institutionalisering van een nieuwe vorm. Juist de flexibiliteit van de vorm van een living lab maakt dat er ruimte blijft voor slimme verbindingen en creatieve oplossingen.

Het college wil ook in de aanpak en vormgeving van de living labs zoeken naar een vernieuwende manier om samen met de raad invulling te geven aan de andersoortige relatie met de stad. We nodigen een delegatie van de raad uit om hieraan deel te nemen. Graag willen we leren door te doen. De lessen hieruit zijn ook goed bruikbaar in de zoektocht om de samenspraak nog beter vorm te geven.

Voor het college is de werkwijze met living labs geslaagd als over een aantal jaren het een vanzelfsprekende wijze van aanpakken is die succesvol bijdraagt aan het invullen van opgaven in de stad.

Zoetermeer, stad van pioniers en vernieuwers

Het college wil de strategische positionering van de stad onder de noemer *Zoetermeer, stad van pioniers en vernieuwers* uit gaan dragen. Dit betekent dat het college op basis van het essay en deze noemer een stadsmarketingplan opstelt waarin deze boodschap onder andere wordt toegespitst op inwoners van de stad, bezoekers van de stad en gebruikers van de stad. Citymarketing dient gemeentebreed te worden ingezet en een structureel verbindende factor te worden tussen de afdelingen binnen de gemeentelijke organisatie. Het is van belang om professioneel betrokkenen als collegeleden, raadsleden en ambtenaren nog beter toe te rusten om effectiever te kunnen worden ingezet als ambassadeurs van Zoetermeer. Evenals de inwoners van de stad die een uitermate belangrijke rol vervullen in het uitdragen van de kracht van Zoetermeer. Hierdoor krijgen de belangrijkste stadsprojecten, die bepalend zijn voor de toekomst van Zoetermeer, mede vanuit een citymarketingoogpunt vorm. Door het wegvallen van Haaglanden en de nieuwe Metropoolregio is het integraal uitdragen van de sterke punten van Zoetermeer, waaronder toegepaste innovatie, vrijetijdseconomie en aantrekkelijk wonen van groot belang voor een stevig gefundeerde toekomst. Door het consequent uitdragen van

deze boodschap, en nog belangrijker, door het consequent daarnaar te handelen ('zien en dan geloven'), denkt het college invulling te geven aan de strategische positionering.

Tot slot over de rollen

In de gemeentelijke organisatie is een veranderende rol van medewerkers nodig om consequent de ruimte te geven aan het pionieren en vernieuwen. In het samenspraaktraject is ook gevraagd wat de partners nodig achten om die ruimte beter te bieden. In de bijgevoegde boekjes is een weergave daarvan opgenomen. Duidelijk is dat gevraagd wordt om medewerkers die met een nieuw eigen gemaakt vakmanschap hieraan invulling geven. Deze handschoen is met enthousiasme opgepakt onder de noemer 'Toekomstgericht Zoetermeer' met als doel dat de organisatie steeds beter wordt toegerust om aan de strategische positionering invulling te geven.

In dit raadsvoorstel is al diverse keren naar voren gekomen dat de veranderende houding ten opzichte van de stad, en het ruimte geven aan pionieren en vernieuwen, consequenties heeft voor de invulling van de rol van raad en college. Ook werd duidelijk dat deze nieuwe invulling ook nog een zoektocht is waarbij het college voorstelt om hierin samen met de raad op te trekken en te leren. Het is het zoeken naar nieuwe vormen die passen bij die veranderende relatie met de stad, maar die ook recht blijft doen aan de eigen verantwoordelijkheden. Gemeenschappelijke drijfveer blijft daarbij dat alle geledingen van de gemeente er zijn om vernieuwing te stimuleren en mogelijk te maken, aansluitend op het ritme van de stad.

Financiën

nvt

Samenspraak en Communicatie

Zoals hierboven vermeld hebben we ons in het samenspraaktraject eerst gericht op de interne organisatie. Medewerkers zijn uitgedaagd om te komen met ideeën over het essay en de wijze waarop ze hieraan een bijdrage kunnen leveren. Daarna zijn 'razende reporters' gedurende een maand de stad ingegaan. Daar voerden zij op allerlei ontmoetingsplekken gesprekken met bewoners. Op 5 maart is een conferentiedag georganiseerd met partners uit de stad over het essay. Ook zijn de uitgangspunten van het essay ingebracht tijdens een aantal reguliere gesprekken met partners. Tot slot was er ook de mogelijkheid om via de site te reageren op het essay.

De opbrengsten van de gesprekken intern en met partners zijn gebundeld en vastgelegd in twee kleine boekjes (bijlages 3 en 4). Deze zijn gebruikt om aan de deelnemers terugkoppeling te geven. De gesprekken met inwoners waren anoniem. Daarom is voor terugkoppeling aan bewoners gekozen voor een verslag in het streekblad (bijlage 5).

Toegankelijkheid en bruikbaarheid voor gehandicapten

nvt

Rapportage en evaluatie

Het college heeft de ambitie om in 2015 een eerste proeve van het stadsprogramma af te ronden. Met de raad kan de bespreking ervan dan in het eerste kwartaal van 2016 plaatsvinden.

Begrotingswijziging

nvt